

[Undervisningsministeren.]

fatterforeningen og rimeligvis efter lignende Linier som den Fond, jeg omtalte før, for de private Læsekredse. For Finansaaret 1946—47 vil Beløbet, der kommer til Fordeling, blive 145 900 Kr.

Jeg skal tilføje, at § 2 i Lovforslaget tilsigter at lade Biblioteksloven optrykke med de Ændringer, der følger af dette Lovforslags Vedtagelse.

Idet jeg i øvrigt henviser til den lange Behandling, denne Sag i Virkeligheden har faaet ude i Offentligheden gennem mange Aar, og til, at der ogsaa tidligere her i dette høje Ting har været Enighed om, at et Forslag af denne Art burde gennemføres, skal jeg tillade mig at anbefale Lovforslaget til det høje Tings hurtige og velvillige Behandling.

Thomsen: Det er mig en Glæde paa mit Partis Vegne at kunne anbefale det Lovforslag, som nu er blevet gennemgaaet af den højtærede Undervisningsminister. Ministerens udførlige Gennemgang af det let overskuelige Lovforslag, som kun rummer tre smaa Paragraffer, frier mig for at gaa nærmere ind paa dets Enkeltheder. Jeg vil derfor som Anbefaling for Lovforslaget kun gøre nogle faa Bemærkninger om selve det Spørgsmaal, der nu løses, Spørgsmaalet om Betaling til Forfatterne for Brugen af deres Bøger gennem de offentlige Biblioteker.

Det er, som den højtærede Undervisningsminister bemærkede, et Spørgsmaal, som har vakt meget Røre og megen Strid gennem mange, mange Aar, i alt Fald gennem de 25 Aar, jeg har haft med Biblioteksvæsenet at gøre, og det er derfor glædeligt for os at se, at Spørgsmaalet nu bliver løst, og at det bliver løst paa en saa udmærket Maade. Vi erindrers jo den megen Splid, der har været, vi husker tilbage til Thit Jensens berømte Femøre, Kravet om, at Laaneren skulde betale 5 Øre for Laanet af enhver Bog. Og vi husker, at der var Forfattere, der forbød Udlaan af deres Bøger gennem de offentlige Biblioteker — alt sammen noget, som efter min Opfattelse skadede alle Parter.

Angaaende selve Hovedspørgsmaalet var der i og for sig ingen Uenighed. Forfatterne krævede Betaling for Brugen af deres Produkter, og det fandt man fra anden Side i høj Grad rimeligt. Det, hvorom Striden stod, var, hvem der skulde betale Afgiften, hvem der skulde betale Forfatterne for Brugen af deres Bøger gennem de offentlige Biblioteker. Og der maa vi

fra vor Side se saaledes paa det, at nu er vi kommet til det, vi burde være kommet til for mange Aar siden, nemlig at Staten siger: de offentlige Biblioteker er vore, Brugen af de offentlige Biblioteker er et Spørgsmaal, der i høj Grad angaar Offentligheden, og det er et saa vigtigt Led i den almindelige Oplysning og Kulturudbredelse, at det er ganske rimeligt, at Staten betaler. Men der er endnu den Dag i Dag Tvivl om, hvorvidt dette er den rigtige Løsning. Jeg har set, at det endda ved Lovforslagets Behandling i det andet høje Ting blev stærkt fremhævet, at den allerbedste Løsning var, at Laanerne betalte for det Gode, som her blev budt dem. Vi, som har med Udlaanet i Bibliotekerne at gøre, og som har haft at gøre med Ungdommens Oplysning gennem Aften- og Ungdomsskoler og gennem andet Oplysningsarbejde af den Art, er i høj Grad inde paa den Tanke, at Goder som disse bør tilbydes ikke blot Ungdommen, men ogsaa den øvrige Befolkning gratis. Vi ser, hvem der kommer i vore Biblioteker, og vi er klar over, at hvis man krævede Betaling for Udlaanet, og de, der vilde vægre sig ved at betale, altsaa blev forhindret i at laane Bøger, vilde vi miste en vigtig Del af Publikum, nemlig den Del, som mest trænger til at komme i Bibliotekerne. Unge Mennesker, som nu kommer der, vilde blive borte, den Dag de skulde betale for Laanet. Der er Mødre, der sender deres Børn paa Biblioteket eller laaner i Skolebibliotekerne, fordi de ikke selv vil gaa hen paa Biblioteket, de vil ikke have Ulejligheden og ikke rives ud af det daglige Arbejde. For Oplysningsarbejdets Skyld vilde det være i høj Grad uheldigt, om man krævede Betaling for Bogudlaan. Derfor er vi overordentlig tilfredse med den Løsning, som Spørgsmaalet her har faaet, og vi lykønsker den højtærede Undervisningsminister, fordi det blev ham, der kunde forelægge Løsningen af denne Sag for den danske Rigsdag.

Der er ogsaa et andet Spørgsmaal, som har været fremme, og som jeg lige vil berøre, nemlig at man har ment, at Bibliotekerne skulde betale, at man skulde holde Staten udenfor, men det vilde der ikke være megen Mening i, for Bibliotekerne er jo for langt den overvejende Dels Vedkommende Statens Biblioteker, og hvad der skal betales af Bibliotekerne, kan derfor lige saa godt udredes af Staten. Denne Tanke kom frem i Besættelsestiden; det var saa vidt jeg husker i 1942, at Kravet om, at Bibliotekerne skulde betale 2½ pCt. af deres Statstilskud lød. Men man maa huske paa,